

V Brně 25. července 2024

Recenze Disertační práce Mgr. Karolíny Mladé „Dlouhodobé výstupy u pacientů s duševním onemocněním“.

Práce má charakter krátkého komentáře k souboru publikovaných prací. Řešená témata jsou aktuální a vyplňují slepé místo na mapě znalostí o duševních poruchách, jejich výskytu a dopadu. Práce je založena na 4 originálních publikovaných článcích, které hodnotí některé fenomény (viktimizace, diagnóza duševní nemoci nebo závislosti) a jejich význam pro zátěž duševní nebo somatickou nemocí. Autorka využívá metodiku psychiatrické epidemiologie, v českých poměrech vzácný jev, a přináší množství důležitých informací pro veřejné zdravotnictví v naší zemi, nálezy je však možné generalizovat na obecnou mezinárodní úroveň. Metodicky jde o analýzy dat z národních zdrav. registrů, jednotlivé práce jsou motivovány jasně stanovenými hypotézami, které jsou testovány rigorózním statistickým aparátem. To vidím také jako hlavní přínos předložené disertační práce, která svědčí o tom, že česká psychiatrie získala expertku, schopnou provádět metodicky náročné populační studie.

Zahrnuté práce byly publikovány v prestižních časopisech (vč. Lancet!!!), mají velmi vysokou odbornou úroveň a prošly náročným externím recenzním řízením. Práce vznikají v rámci mezinárodní spolupráce, což je další vysoká přidaná hodnota. Předložená disertační práce tak představuje vysoce nadstandardní výsledky systematické vědecké práce, reprezentující to nejlepší, co česká psychiatrická věda přináší. Mé další komentáře a otázky zaměřím zejména na hlavní publikaci uchazečky, její prvoautorskou práci věnovanou významu viktimizace pro relaps závažné duševní poruchy (Mlada et al., An Gen Psych 2021).

Otázky a komentáře:

V textu disertační práce mi chybí jasně deklarovaný podíl autorky na multiautorských článcích, zejména u těch, u kterých nefiguruje jako hlavní autor. Jaký je tedy váš podíl na těchto pracích?

I dle vaší studie mají oběti útoků horší průběh závažných duševních poruch, resp. mají závažnější narušení funkční kapacity a kvality života a vyšší výskyt psychopatologie. Čím je to dáno? Existují nějaké odlišnosti od duševně zdravých jedinců v adaptaci na tyto události?

Je metodicky možné hodnotit efekt viktimizace na průběh duševních nemocí pouze ze zdravotních registrů? Jaké další informace by bylo vhodné doplnit pro postižení limitací, daných "slepými místy registrů"?

Masarykova univerzita, Lékařská fakulta

Kamenice 753/5, 625 00 Brno, Česká republika

T: +420 549 49 2910, E: info@med.muni.cz, www.med.muni.cz

Pro hodnocení efektu napadení na relaps SMI ve vaší práci je klíčová definice follow-up intervalu. Uvádíte, že šlo o šestiměsíční období po hospitalizaci spojenou s napadením. Na základě čeho jste určili tento interval? Je dostatečně dlouhý pro prokázání dopadu viktimizace na průběh duševní nemoci? Např. neodráží pouze akutní adaptační reakci, resp. relaps daný vysokou mírou stresu (prokázaný rizikový faktor pro relaps duševní nemoci) a ne dlouhodobý dopad závažné negativní životní události na průběh duševní nemoci?

Zaměřili jste se na afektivní a psychotické poruchy. Můžete odhadnout, jak by vypadala situace u pacientů z okruhu F4 a F6?

Jaká je konkordance diagnostiky duševních poruch pomocí klinického vyšetření a "vzorkování populace" pomocí laicky administrovaných diagnostických interview, ať už osobně nebo pomocí telefonu, webu? Jaké je procento falešně pozitivních, negativních nálezů proti tomuto "zlatému standardu"? Jsou rozdíly mezi jednotlivými diagnostickými skupinami?

V doprovodném úvodu/komentáři by bylo vhodné konfrontovat prezentovaná epidemiologická data z vlastních studií s dalšími zdroji, jak s UZIS, tak s mezinárodními údaji (Global burden of diseases etc.) z podobných kulturních regionů.

Lze termín "long-term outcome" z názvu disertační práce překládat jako "dlouhodobý výstup"? Existují jiné alternativy?

Formální uspořádání práce je poněkud nestandardní a méně přehledné – do textu komentáře jsou vkládány různě vysázené texty článků („under review“, „proofs“, publikované verze v časopisech), míší se číslování vlastní práce a vložených článků.

Celkově práce Mgr. Mladé přináší nové poznatky, které významně posunují stav znalostí v oboru psychiatrie a mají potenciál ke změně klinické praxe. Mgr. Mladá prokázala solidní vědecké znalosti a dovednosti. Z tohoto důvodu práce splňuje zákonné požadavky na disertační práci a **doporučuji** její obhajobu.

S pozdravem

prof. MUDr. Tomas Kašpárek, Ph.D.
Psychiatrická klinika LF MU a FN Brno